

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

15 ianuarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Alexei Croitor în numele inculpatului, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 iunie 2019, în cauza penală, în privința lui

Cușnir Ion Xxxxx, născut la xxxxx, originar și locuitor al s. Xxxxx, r-nul Xxxxx.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 12.11.2018 până la 20.03.2019;

Instanța de apel de la 22.04.2019 până la 12.06.2019;

Instanța de recurs de la 09.08.2019 până la 15.01.2020.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 20 martie 2019, Ion Cușnir a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 264 alin. (2) Cod penal, cauza fiind examinată în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de 160 ore de muncă neremunerată în folosul comunității, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de către Ecaterina Gondobescu prin care s-a dispus încasarea de la inculpat în beneficiul Ecaterinei Gondobescu 2 992,41 lei cu titlu de prejudiciu material, 1 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și 3 000 lei pentru cheltuielile de asistență juridică. În rest, pretențiile din acțiunea civilă, au fost respinse ca neîntemeiate.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, inculpatul Ion Cușnir la 03.08.2018, aproximativ la ora 01:30 min., deținând dreptul de a conduce mijloace de transport, aflându-se în stare de ebrietate produsă de alcool, cu concentrația alcoolului în aerul expirat de 1,23 mg/litru, conducând autoturismul de model „Mitsubishi Galant” n/î xxxxx, încălcând prevederile pct. 10 alin. (1) lit. a), b)

al Regulamentului Circulației Rutiere care stipulează că „*persoana care conduce un vehicul trebuie să fie aptă din punct de vedere psihofiziologic și medical, să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului Regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum*”, și pct. 14 lit a) al aceluiași Regulament conform căruia „*conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau a altor substanțe contraindicate, sub influența preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacției, fiind bolnav, traumatizat sau într-o stare avansată de oboseală de natură să-i afecteze capacitatea de conducere*”, pe traseul R-20 km 39+500 metri, în apropiere de s. Cinișeuți, r-nul Rezina, nu s-a isprăvit cu conducerea autoturismului și a ieșit pe contrasens, tamponându-se frontal cu automobilul de model „Renault Scenic” cu n/î xxxxx, condus de șoferul Ecaterina Gondobescu, care se deplasa regulamentar din sens opus, astfel, fiind comis un accident rutier în rezultatul căruia pasagerului automobilului de model „Mitsubishi Galant” n/î xxxxx, Ion Godoroja i-a fost cauzată vătămare medie sub formă de fractură a osului ulnar drept, iar pasagerului aceluiași automobil Maria Cernalev și șoferului automobilului de model „Renault Scenic” cu n/î xxxxx, le-au fost cauzate leziuni corporale ușoare.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Ion Cușnir a săvârșit infracțiunea prevăzută la art. 264 alin. (2) Cod penal - *încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere și de exploatare a unităților de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămarea medie a integrității corporale și a sănătății, acțiune săvârșită în stare de ebrietate.*

3. Împotriva sentinței a declarat apel partea vătămată Ecaterina Gondobescu prin care a solicitat casarea sentinței și adoptarea unei noi decizii prin care acțiunea civilă să fie admisă integral, prin care să fie dispusă încasarea de la inculpat în beneficiul acesteia prejudiciul material în sumă de 9 906,17 lei, și a prejudiciului moral în mărime de 15 000 lei.

În motivarea apelului, partea vătămată a invocat că, instanța nu a luat în considerație că are la întreținere un copil mic și șocul emoțional în urma accidentului a afectat-o psihologic foarte grav.

Prejudiciul material pe care real l-a suportat în mărime de 3 000 lei, constă în cheltuieli de transport, atât a subsemnatei, cât și a avocatului. Cheltuielile de transport au fost necesare pentru 7 vizite (Chișinău-Rezina), la procuratură Rezina, la organul de urmărire penală, participarea la două ședințe de judecată, participarea la evaluarea automobilului de către experți. Prejudiciul material legat de procurarea medicamentelor în mărime de 1 045,17 lei sunt confirmate prin anexarea la materialele dosarului a bonurilor de plată încă în procesul de urmărire penală, însă

instanța de judecată a decis încasarea numai a 724 lei, prejudiciu pentru tratament fără a fi motivat.

Conform recomandărilor Uniunii Avocaților din Republica Moldova privind quantumul onorarilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, diapazonul rezonabil și recomandabil pentru mărimea tarifelor orare ale avocaților din Republica Moldova este între 50 și 150 euro/oră, deși avocații sunt absolut liberi să-și stabilească tarifele orare și în afara diapazonului menționat. Stabilirea unor tarife orare mai mari de 150 euro/oră sau mai mici de 50 euro/oră va depinde exclusiv de înțelegerea părților. Astfel, lucrul avocatului în această cauză a constituit mai mult de 7 ore, ceea ce de facto s-a cheltuit mai mult decât se recomandă, însă instanța nu a luat în considerație acest lucru micșorând suma de la 5 000 lei la 3 000 lei, fără a explica în urma cărui fapt s-a ajuns la această concluzie, or expresia „reale, necesare și rezonabile” nu este o explicație suficientă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 iunie 2019, apelul declarat de către partea vătămată a fost admis, casată sentința parțial în partea laturii civile și pronunțată o nouă hotărâre în această parte potrivit modului stabilit pentru prima instanță, și anume:

Se încasează de la Ion Cușnir în beneficiul lui Ecaterina Gondobescu cheltuielile suportate pentru asistența juridică în sumă de 5 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral 10 000 lei, și 2 992, 41 lei cu titlu de prejudiciu material.

În rest sentința a fost menținut.

4.1. În motivarea deciziei instanța de apel constatată că, instanța de fond a analizat obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării și just a stabilit vinovăția inculpatului Ion Cușnir de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (2) Cod penal, potrivit elementelor constitutive: *încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere și de exploata unităților de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcarea ce a cc din imprudență vătămarea medie a integrității corporale și a sănătății, acțiune săvârșită în stadiu ebrietate.*

Instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dând faptei săvârșite de către acesta încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

Astfel, sentința în cauză a fost criticată de partea vătămată doar în latura civilă, iar ce ține de încadrarea juridică și vinovăție, sentința nu a fost contestată.

În acest sens, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a emis o sentință arbitrară, or, având la dispoziție o sumă exactă solicitată de către partea civilă 5 000,00 lei cheltuieli de asistență juridică, prejudiciu moral 15 000 lei și prejudiciului material în sumă de 76 691 lei cauzat prin infracțiunea săvârșită de către inculpat, fără careva temeiuri legale, nu a soluționat acțiunea civilă.

Instanța de apel a statuat că, prima instanță nu și-a motivat soluția suficient în vederea admiterii parțiale a pretenției privind încasarea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor judiciare.

În ceea ce privește pretenția înaintată de către partea vătămată Ecaterina Gondobescu, privind încasarea prejudiciului material în sumă de 76 691 lei, instanța de apel o consideră parțial întemeiată și care urmează a fi admisă în parte, or, în urma accidentului rutier, părții vătămate i-a fost cauzat prejudiciu material în sumă de 2 992 lei, dintre care 749,91 cheltuieli pentru medicamente (f.d. 86), 742,50 lei pentru raportul de evaluare a automobilului (f.d. 86), iar în privința cheltuielilor de transport, instanța de apel va reduce aceste cheltuieli la suma de 1 500 lei (f.d. 86, 134-136), deoarece suma de 3 000 lei, nu a fost confirmată prin probe pertinente și concludente, în ce privește suma de 66 785,17 lei potrivit raportului de evaluare nr.09/0818A, urmează a fi achitat de către asigurator, care potrivit art. 3 și 4 al Legii nr. 414-XVI din 22.12.2006, cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, obiect al asigurării obligatorii de răspundere civilă auto îl constituie răspunderea civilă a proprietarului și/sau utilizatorului de autovehicul pentru orice pagubă sau vătămare corporală produsă prin accident de autovehicul în limitele teritoriale de acoperire ale asigurării. Persoanele fizice și persoanele juridice care au în proprietate sau utilizare autovehicule supuse înmatriculării pe teritoriul Republicii Moldova sunt obligate să se asigure pentru cazuri de răspundere civilă auto ca urmare a prejudiciilor cauzate prin accident de autovehicul produs în limitele teritoriale de acoperire ale asigurării.

Conform art. 15 alin. (1) al Legii, asiguratorul acordă despăgubiri dacă prejudiciile s-au produs din culpa asiguratului sau a utilizatorului de autovehicul.

După cum s-a stabilit în ședința de judecată, ambele autovehicule implicate în accidentul rutier, au fost asigurate pentru cazuri de răspundere civilă auto. Partea vătămată a indicat că, s-a adresat către asigurator pentru a-i fi achitată despăgubirea de asigurare. Prin urmare, instanța de fond corect a reținut că, prejudiciul cauzat părții vătămate prin deteriorarea mijlocului său de transport, în sumă de 66 785,17 lei, potrivit raportului de evaluare nr. 09/0818A, urmează a fi achitat de către asigurator, care ulterior, în baza art. 29 lit. b) a Legii, are dreptul de a se adresa către Ion Cușnir cu o acțiune în regres, luând în considerație faptul că accidentul a fost

produs în stare de ebrietate. Astfel, această pretenție instanța a respins-o ca fiind neîntemeiată.

Cu referire la prejudiciul moral în mărime de 15 000 lei, solicitat de către partea vătămată instanța de apel a stabilit că, această pretenție este parțial întemeiată, or, suma de 15 000 lei, este exagerată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana inculpatului.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 1422 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Potrivit art. 1423 alin. (1) al Codul civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

În ședința judiciară s-a stabilit cu certitudine că, partea vătămată Ecaterina Gondobescu, a avut de suportat și un prejudiciu de natură morală. Estimarea daunei morale suportate de către ultima se probează prin faptul că, ea a avut de suportat prejudicii cauzate personalității afective, categorie în care intră suferințele de categorie psihică, care s-au manifestat prin stare de stres și frustrare.

Prin urmare, cerințele părții vătămate în partea încasării prejudiciului moral în sumă de 15 000,00 lei, sunt exagerate. Astfel, instanța de apel a conchis că, suma în mărime de 10 000,00 lei este echitabilă și în corespundere cu circumstanțele comiterii de către inculpatul Ion Cușnir a acțiunilor ilegale îndreptate împotriva Ecaterinei Gondobescu. În acest sens, instanța de apel a reținut că, la aprecierea cuantumului prejudiciului moral urmează a se ține cont de, caracterul și gravitatea suferințelor fizice cauzate persoanei vătămate, gradul vinovăției autorului prejudiciului, personalitatea inculpatului.

În ceea ce privește pretenția înaintată de partea vătămată Ecaterina Gondobescu, de încasare a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5 le-a admis, din următoarele considerente.

La determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ține cont de: *complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea problemelor juridice ridicate de speță; aportul avocatului la soluționarea cauzei; timpul și munca depusă de avocat; aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența, faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra*

în alte dosare; rezultatul obținut; restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; natura și durata relației dintre avocat și client; experiența, reputația și abilitatea avocatului; justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză; alți factori, la discreția instanței.

Astfel, luând în considerație și analizând aportul avocatului la soluționarea speței, timpul și munca depusă de avocat, justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză și complexitatea cauzei, instanța de apel a dispus încasarea sumei în mărime de 5 000 lei din contul lui Ion Cușnir, în calitate de cheltuieli de asistență juridică prestate de avocatul Tamara Plămădeală, care i-a acordat asistență juridică părții civile pe parcursul examinării prezentei cauze penale, sumă justificată prin bonul de plată a serviciilor de asistență juridică din 29 octombrie 2018 în baza contractului nr. 039 din 11 octombrie 2018 (f.d. 63, 137).

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală de către avocatul Alexei Croitor în numele inculpatului, prin care solicitată casarea decizie, cu menținerea sentinței.

În motivarea celor solicitate, recurentul susține că, instanța de apel a pronunțat o decizie nemotivată, or, partea vătămată nu a prezentat probe întru susținerea cerințelor cu privire la prejudiciului moral.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în baza materialelor din dosar, și ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care a solicitat inadmisibilitatea recursului, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate și argumentate corespunzător de către recurent.

Prin urmare, recursul este declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat, atunci când titularul acestuia invocă în cerere temeiuri care în mod evident nu sunt subsecvente circumstanțelor cauzei, sau când argumentele formulate de recurent sunt nefondate.

La caz, reieșind din criticele expuse de partea apărării se constată că, în esență, aceasta nu este de acord cu faptul că instanța de apel a admis solicitarea părții vătămate privind încasarea sumei de 10 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

În același timp, instanța de recurs constată că, partea apărării este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele inferioare, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor reținute în sarcina inculpatului Ion Cușnir, respectiv în această parte instanța de recurs nu se va expune.

Verificând actele cauzei, în raport cu criticele punctate în cererea de recurs, Colegiul penal ajunge la concluzia că la judecarea apelului instanța a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție corectă, care este argumentată și corespunzătoare circumstanțelor de fapt și de drept stabilite în speța dată.

La fel, Colegiul penal evidențiază că, instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală și aceasta cuprinde temeiurile de fapt și de drept ce au dus la adoptarea soluției expuse în pct. 4 din prezenta decizie, iar alte temeiuri de casare a deciziei instanței de apel, Colegiul penal nu a stabilit.

Respectiv, având în vedere esența încălcării invocate de către apărătorul inculpatului, Colegiul penal menționează că, potrivit art. 23 alin. (2) Cod de procedură penală, victima unei fapte, care constituie componentă de infracțiune, este în drept să ceară, în condițiile legii procesual-penale, pornirea unei cauze penale, să participe la procesul penal în calitate de parte vătămată și să-i fie reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune. Exerțarea acțiunii civile depinde de voința părții vătămate, care consideră că a suferit un prejudiciu în urma infracțiunii comise de inculpat.

Art. 219 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

În cazul în care partea vătămată a fost recunoscută ca parte civilă și a înaintat acțiunea civilă, aceasta este soluționată de instanță în ordinea prevăzută de art. 225 Cod de procedură penală.

Prin urmare, Colegiul penal se raliază constatărilor din decizia instanței de apel și susține că corect instanța, având la bază prevederile din art. 219 alin. (2) pct. 1), 4) Cod de procedură penală, a menționat că persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot înainta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin restituirea în natură a obiectelor sau a contravalorii bunurilor pierdute ori nimicite în urma săvârșirii faptei interzise de legea penală, precum și repararea prejudiciului moral.

Totodată, este important de a specifica că soluția adoptată în partea prejudiciului produs prin infracțiune este motivată, și în acest sens Colegiul penal mai menționează că potrivit art. 1398 alin.(1) Cod civil, cel care acționează față de altul ilicit cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

În acțiunea civilă, partea vătămată a menționat expres că în urma acțiunilor infracționale săvârșite de către inculpat a avut de suportat și un prejudiciu de natură morală, iar estimarea acestui prejudiciu este 15 000 lei.

Însă, instanța de apel la estimarea cuantumului prejudiciului moral a ținut cont de prejudiciile cauzate personalității afective, categoria în care intră suferințele psihice, care s-au manifestat prin stare de stres și frustrare.

Astfel, Colegiul penal susține că, instanța de apel corect a ajuns la concluzia că, prejudiciul moral în sumă de 15 000 lei, solicitat de către partea vătămată este exagerată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana inculpatului, indicând că suma de 10 000 lei, ca fiind echitabilă și în corespundere cu legislația națională și europeană.

De asemenea, instanța de recurs ordinar remarcă că, aprecierea prejudiciului moral se face de către instanța de judecată care ia în calcul criteriile specificate în prevederile art. 1423 Cod civil și se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității.

Colegiul penal reamintește că, sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama reclamantului și se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți în proces și excluzându-se pretenții excesive și vădit exagerate.

Reieșind din cele consemnate mai sus, se conchide că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de către recurent, hotărârea contestată fiind bazată pe motive clare și legale pe care se întemeiază soluția în latura civilă, iar din aceste considerente Colegiul penal constată că recursul ordinar urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Alexei Croitor în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 iunie 2019, în cauza penală în privința lui Cușnir Ion Xxxxx, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la *11 februarie 2020*.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan